

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Lenkou Loudovou ve věci

žalobce: **X. X.**, narozený dne X
státní příslušnost Ruská federace
bytem X
zastoupený JUDr. Irenou Strakovou, advokátkou
sídlem Karlovo náměstí 18, 120 00 Praha 2

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 1. 2024, č. j. OAM-256/ZA-ZA10-P07-2022,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 1. 2024, č. j. OAM-256/ZA-ZA10-P07-2022, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení
- II. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 10 200 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupkyně.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou k Městskému soudu v Praze domáhá přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 1. 2024, č. j. OAM-256/ZA-ZA10-P07-2022, kterým bylo rozhodnuto,

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

že se žalobci mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

II. Žalobní body

2. Žalobce v podané žalobě namítal, že žalovaný tímto rozhodnutím porušil § 2 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), § 2 odst. 4, § 3, § 50 odst. 2 a 3 správního řádu, § 12 písm. b) zákona o azylu a § 14a zákona o azylu a nezjistil všechny rozhodné okolnosti.
3. Dne 12. 12. 2021 žalobce vstoupil do schengenského prostoru z důvodu zasnub s tehdejší přítelkyní a plánoval návrat do Ruska, než Rusko napadlo Ukrajinu. Následně dne 6. 3. 2022 požádal o mezinárodní ochranu. Má obavy o svoji bezpečnost a život v případě návratu do Ruska. V souvislosti s ozbrojeným konfliktem se obává narukování do armády i z důvodu, že před podáním žádosti o mezinárodní ochranu neabsolvoval základní vojenskou službu. Je přesvědčen (podle příspěvků na sociálních sítích), že se stane živým štítem v první linii. Příčí se mu násilí páchané na druhých a má částečně ruský a částečně ukrajinský původ. Podle žalobce je jeho obava z nuceného nástupu k vojenské službě v případě návratu do vlasti dostatečně ohrožující. Žalobce cítí k Rusku odpor a nenávist. Médii se šíří dezinformace a žalobci se vybavují vzpomínky na účast na demonstracích v Rusku a s nimi související zatýkání mladých lidí. Žalobce se domnívá, že žalovaný pracoval s domněnkou zjevné účelovosti jeho žádosti. Žalobce se vyhýbá nástupu do armády z důvodu prospektivní přímé či nepřímé účasti na mezinárodních válečných zločinech, zločinech proti lidskosti, jiných vážných nepolitických činech nebo činech, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45). Žalobce též odkázal na čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice 2011/95/EU o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“). Upozorňuje také na nutnost výkladu v souladu s mezinárodní zásadou non-refoulement a odkazuje na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 As 104/2013-46, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 4. 2022, č. j. 5 Azs 89/2022-24. Žalobce cituje definici pronásledování podle § 2 odst. 4 zákona o azylu a čl. 9 odst. 1 kvalifikační směrnice. Odkazuje také na judikaturu Nejvyššího správního soudu týkající se prospektivního rozhodování (rozsudky ze dne 31. 1. 2008, č. j. 4 Azs 47/2007-60, a ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008-83). Upozorňuje také na standard přiměřené pravděpodobnosti budoucího pronásledování (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82, a ze dne 13. 8. 2010, č. j. 4 Azs 11/2010-112). Podle čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice je předchozí pronásledování žadatele závažným ukazatelem odůvodněnosti obav, je proto třeba zkoumat žalobcem uvedené incidenty z minulosti. Žalobce k výkladu pojmu pronásledování odkazuje také na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008-57.
4. Žalobce zdůraznil, že nesrovnalosti ve výpovědích vznikly kvůli časovému odstupu, protože první pohovor se konal dne 10. 3. 2022 a doplňující pohovor dne 2. 11. 2023. Žalovaný považuje žalobcovu účast na demonstracích za smyšlenou. Žalobce za nejvíce podstatné považuje své obavy o život v případě narukování do armády.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

5. V souladu s čl. 8 odst. 1 kvalifikační směrnice je povinností členských států zajistit, aby z příslušných zdrojů, jako je Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu, získávaly přesné a aktuální informace (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 10. 2020, č. j. 5 Azs 73/2019-61). Žalobce také usiluje o posouzení své žádosti s ohledem na čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.
6. Žalobce též sporoval posouzení humanitárního azylu. Při posuzování humanitárního azylu je důvod hodný zvláštního zřetele neurčitým právním pojmem, u kterého veřejná správa hodnotí, zda konkrétní situace tento pojem naplňuje. Naplnění neurčitého právního pojmu přináší správnímu orgánu povinnost rozhodnout způsobem, který norma předvídá.
7. Žalobce též odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2020, č. j. 5 Azs 105/2018-46, podle kterého důkazní břemeno týkající se podmínek využití vnitrostátní ochrany nese správní orgán, který si má obstarat dostatečně přesné a aktuální informace o zemi původu.
8. Žalovaný obavy žalobce značně bagatelizuje a posouzení jeho případu reflektuje zahraničně-politický zájem České republiky (dále jen „ČR“), který je opodstatněný, ale v azylové problematice nemístný. Žalobce proto navrhl, aby soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný rozpory v žalobcových výpovědích podrobil přísnému logickému úsudku, jehož výsledky popsal v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Obavu žalobce z nástupu do základní vojenské služby i případný nástup do bojů žalovaný posoudil z hlediska zásad uvedených v Úmluvě o právním postavení uprchlíků, Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků, Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Odkázal rovněž na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 7. 1998, sp. zn. 6 A 508/97, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2004, sp. zn. 7 Azs 321/2004. Státy jsou oprávněny žádat po svých občanech splnění vojenských povinností a nepřijemnosti v případě výkonu vojenské služby, případně obavy z jejího nenastoupení, nepředstavují odůvodněný strach podle § 12 zákona o azylu. V žalobcově případě nelze předpokládat, že by případný výkon vojenské služby měl být vůči němu uplatněn diskriminačně.
10. Žalovaný ke svému vyjádření připojil dvě nové zprávy o zemi původu, konkrétně Informaci OAMP – Ruská federace: Základní vojenská služba, Účast vojáků ZVS ve válce na Ukrajině ze dne 28. 2. 2024 a Informaci OAMP – Ruská federace: Náhradní civilní služba ze dne 21. 3. 2024. Žalovaný na základě těchto zpráv doplnil, že podle informace týkající se základní vojenské služby postihy za nenastoupení základní vojenské služby nedosahují intenzity azylově relevantních důvodů. Za vyhýbání se odvodu k výkonu základní vojenské služby hrozí v drtivé většině případů finanční postihy. Ruská legislativa neumožňuje vysílání branců mimo území Ruské federace, ale od dubna 2023 mohou povinnou vojenskou službu absolvovat v tzv. mírových misích. Ačkoli od počátku invaze dne 24. 2. 2022 se ve veřejně dostupných zdrojích objevovaly rozporuplné informace o účasti branců v bojových operacích na Ukrajině, ruské úřady včetně nejvyšších představitelů, několikrát explicitně odmítly, že by branci byli cíleně posíláni do bojových operací na Ukrajině, či že budou

vysílání do ukrajinských okupovaných a následně anektovaných oblastí – Luhanské, Doněcké, Chersonské a Záporožské. Branci jsou primárně umisťováni do oblastí v blízkosti místa bydliště. Existuje možnost vykonat náhradní civilní službu.

11. Dále se podle žalovaného mobilizace zjevně netýká žalobce, protože dosud neabsolvoval základní vojenskou službu. Za neuposlechnutí výzvy k mobilizaci ze září 2022 nebyl nikdo potrestán. V současné době žádná mobilizace neprobíhá a vyhlášená mobilizace již byla ukončena. Podle Informace Finské imigrační služby nehrozí mladým mužům vracejícím se ze zahraničí vyšší riziko jejich povolání k výkonu základní vojenské služby nebo následného nasazení do bojů než ostatním občanům, kteří na území Ruska pobývají, aniž by ho opustili. K žalobcově argumentaci, že se nechce zúčastnit bojů, protože by páchal válečné zločiny, žalovaný uvádí, že je pouze na žalobci, aby poskytl všechny relevantní údaje k prokázání, že se na něj skutečně vztahuje vojenská povinnost v rámci částečné mobilizace nebo nuceného náboru. Ani pouhé členství v záloze (které u žalobce navíc nepřichází v úvahu) nestačí k prokázání toho, že by se ruský státní příslušník skutečně přímo či nepřímo mohl podílet na páchání válečných zločinů.
12. Žalovaný rovněž odkázal na judikaturu, podle které je poskytnutí azylu specifickým důvodem pro povolení pobytu a nenahrazuje formy pobytu cizinců podle zákona o pobytu cizinců na území ČR. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl.

IV. Obsah správního spisu

13. Ze správního spisu zjistil zdejší soud tyto pro řízení podstatné skutečnosti:
14. Žalobce podal dne 6. 3. 2022 žádost o udělení mezinárodní ochrany, přičemž dne 10. 3. 2022 poskytl k této žádosti následující údaje: Je státním příslušníkem Ruské federace, ruské národnosti, mluví plynule rusky a začal se učit česky. Je ateistou. Od roku 2014 se asi desetkrát zúčastnil demonstrací týkajících se akcí na Ukrajině i v jiných státech, zhoršení ekonomické situace v Rusku a omezení svobod. Nikdy nebyl zatčen, byl ale fyzicky napaden. Ve své vlasti naposledy žil v M. Cestoval letecky z M. do Maďarska dne 12. 12. 2021, kde strávil 14 dní z důvodu přeočkování, asi 26. 12. 2021 přijel do ČR autobusem z Budapešti. Dříve v Evropské unii nepobýval. Obstaral si maďarské vízum platné do března 2022. O mezinárodní ochranu žádá poprvé. Je zdravý. K důvodům žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že má přítelkyni v ČR a plánovali odletět do Ruska kvůli svatbě, ale byly zrušeny všechny lety a také by ho po návratu mohli okamžitě předvolat k základní vojenské službě a poslat do války. Má na Ukrajině příbuzné z otcovy strany. Účastnil se demonstrací, přispíval na sociální síť. Vyjádřit názor a podporovat Ukrajince je v Rusku trestné. Policie zná jeho obličej. Obává se jí, protože když ho zbila, varovala ho, že příště bude uvězněn. Nechce válčit, zabíjet a ani být zabit.
15. Dne 30. 3. 2022 se uskutečnil pohovor se žalobcem. Žalobce přijel do ČR s úmyslem požádat svou přítelkyni o ruku a vyřídil si maďarské vízum, protože jen Maďarsko akceptovalo vakcínu Sputnik. Při vycestování z Ruska neměl problémy. Plánoval se vrátit do Ruska po skončení platnosti víza kvůli svatbě. Začala válka na Ukrajině a v případě návratu by mohl být povolán do armády. Od roku 2014, kdy byl anektován Krym, se účastnil různých demonstrací. Žalobcovo město není velké, ani mítinky nebyly velké a policie zná skoro všechny účastníky. Byl několikrát zadržen, kdy je odváděli na temná místa a bili je, oficiální doklad o tom však neexistuje. Mučili je takovým způsobem, aby nezanechali stopy. Vyhrožovali jim, že na další demonstraci budou zadrženi už jinak, mohou jim podstrčit důkazy a obvinít je z teroristických akcí. Hrozbám se dalo věřit, protože policie znala téměř

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

každého účastníka. Navštěvovali i rodiče a nechávali vzkazy u auta. Kdyby se žalobce vrátil, byl by pronásledován ještě surověji, protože se situace se začátkem vojenských událostí zhoršila. Nikdy neporušoval zákon, ale vystupováním proti režimu by porušil současná nařízení. Nyní stačí jít kolem demonstrace a člověk může být zadržen bezdůvodně. Popsané jednání zažil ze strany policie, hrozby na autech a sociálních sítích pocházely od Putinových podporovatelů. Zadržování a odvádění do vzdálených míst a bití obušky trvalo od roku 2015 do roku 2018, poté se přestal účastnit demonstrací, protože mu hrozilo patnáctileté vězení. Celkem třikrát byl neoficiálně zadržen a fyzicky napaden. Naposledy mu policie předložila vytištěné příspěvky a chaty, ve kterých kritizoval politiku, s tím, že za to může následovat vyšší trest. Stížnosti na policii v jeho malém městě nemají smysl, obrátí se proti oznamovateli a jeho rodině. Po fyzickém napadení nezůstanou stopy, pokud se využijí určité postupy, např. mýdlo zabalené v ručníku. V M. stížnosti fungují, tam také zadržené hned odvázejí na policejní oddělení. Na malém městě na policii skončí jen část demonstrantů, ostatní odvázejí na tajemná místa. Žalobce po fyzických útocích neměl zlomeniny, pouze podlitiny a od lékaře dostal tablety proti bolesti, potvrzení o tom nemá. Když byl poprvé zadržen, odvedli ho s ostatními k autu, nebili je moc, protože byli mladí, a pustili je. Naposledy zadržení trvalo 40 minut, opakovali, že byli varováni, používali obušky a hadry. Žalobcovu město je kriminální a policie jedná krutě. Žalobce od roku 2018 nenavštěvuje podobné akce z důvodu emočního a fyzického traumatu a pravděpodobně by se bál zúčastnit se něčeho podobného v ČR. Jiné problémy neměl, nikdy nebyl trestně stíhán. Výhružka na autě byla jen jednou v roce 2018. Výhružky na sociálních sítích dostával mezi lety 2017 a 2019, bylo jich určitě přes 10, možná i 20 nebo 30, posílali je příbuzní, spolužáci, vrstevníci i cizí lidé. Příbuzní se žalobcem přestali komunikovat. Neví, jak cizí lidé zjistili jeho soukromé číslo, ale posílali mu zprávy na telefon s výhružkami smrti. Fyzicky byl napaden jen ze strany policie.

16. V případě návratu do Ruska se obává branné povinnosti a povolání do armády. Jeho matce volali z vojenské správy, aby se k nim dostavil. Obává se účasti na vojenských událostech na Ukrajině, není zastáncem války, která nechrání rodnou zemi a která je vedena proti bratrskému národu. Je napůl Ukrajinec a s ukrajinskými příbuznými má vřelé vztahy. Povolávací rozkaz nemá, protože by mu musel být předán osobně. Pokud se dostaví na vojenskou správu, bude povolán. Zkušenosti nehrají roli, do války posílají všechny a v menších městech se zvýšil počet odvedenců. Povolávají i muže starší 25 nebo 27 let. Základní vojenskou službu měl odloženou z důvodu studia na vysoké škole, po absolvování ho zatím nepovolali. V 16 letech byl uznán způsobilým výkonu základní vojenské služby.
17. Žalobce dále se snoubenkou poslal 1 000 Kč Ukrajincům a pomáhá v hotelu, kde jsou ubytováni uprchlíci, připravuje jídlo, vyřizuje různé záležitosti a učí děti anglicky a česky. Ruské orgány by se o pomoci Ukrajincům mohly dozvědět kvůli platbám ve S. Platby doložit nemůže. Na Instagramu použil zakázané slovo válka. Politická aktivita v Rusku byla omezena na působení na sociálních sítích, účast na demonstracích a komunikaci s lidmi. Zúčastnil se tří demonstrací, první byla proti okupaci Krymu, druhá kvůli Medveděvovu majetku, třetí po otravě Navalného, čtvrté jen přihlížel z dále. Byl řadovým účastníkem, na druhé demonstraci dvakrát krátce ukázal transparent. První dvě demonstrace byly povolené, další dvě nepovolené. Od začátku války na Ukrajině žalobce přispívá na sociální sítě, sdílí různé zprávy, informace a fotky Ukrajinců. Od začátku války zveřejnil více než 20 příspěvků. Na sociálních sítích vystupuje pod svým jménem a příjmením, jeho profily jsou otevřené. Sociální síť VKontakte nevyužívá od doby, kdy mu policie ukázala vytištěné příspěvky. Je aktivní na Telegramu. V Rusku na Telegramu a VKontakte zveřejnil 30 až 50 důležitých příspěvků o Putinovu kultu osobnosti. Ví, že nyní jedná nezákonně, ale bude ve

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

své činnosti pokračovat. V minulosti získal dvě čínská víza, jel tam za známými na dovolenou. V Rusku nikdy nepodepsal petici a ani nic podobného, kde by figurovalo jeho jméno. Pokud mu ČR neudělí mezinárodní ochranu, musel by o ni žádat v jiné zemi, protože se za žádných okolností nemůže vrátit do Ruska.

18. Dne 2. 11. 2023 byl uskutečněn doplňující pohovor se žalobcem. Důvody žádosti o mezinárodní ochranu zůstaly stejné, hrozí mu nebezpečí v případě návratu do Ruska kvůli službě v armádě a politickým názorům. Je schopen základní vojenské služby, zatím ji nevykonal. Dostal pozvánku na vojenskou správu v roce 2022 kvůli upřesnění údajů, byla vhozena do poštovní schránky jeho matky. Doklad nebyl v obálce a matka jej vyhodila. Něžáci lidé v civilu klepali na dveře u jeho matky a říkali, že jsou z vojenské správy, matka jim podle žalobcových pokynů neotevřela. Mobilizace nebyla zastavena a trvá dál. Je to všeobecně známá informace a objevila se i v prohlášení vlády. Pokračují také jarní a podzimní odvody k základní vojenské službě. Zúčastnil se tří demonstrací. Z první v roce 2017 v M. kvůli videu s Medveděvem se mu podařilo utéct, když začaly konflikty s policií. Druhá demonstrace byla krátce po té první, konala se ze stejného důvodu a žalobce z ní také odešel. Třetí demonstrace proběhla v T. v roce 2021 po zadržení Navalného, bylo tam asi 300 nebo 400 účastníků, které obklíčila policie a bila je obušky. Žalobce neví, kolik lidí bylo zadrženo. Na dotaz žalovaného, proč nezmínil účast na demonstraci v roce 2014, uvedl, že tam byl, ale v 17 letech se člověk nemůže účastnit manifestací, proto o tom nemluví. Nechtěl přiznávat, že se jako nezletilý účastnil nepovoleného mítinku, protože tím porušil zákon. Nebyl však trestně stíhán. Návrat do jeho města je pro něj nebezpečný, protože měl fyzický kontakt s policisty. Nebyl nijak maskován a byl bit obuškem. Na demonstraci v T. v roce 2021 došlo k úderům obušky, jinými předměty, vytahování z davu. Když byl žalobce žalovaným upozorněn, že v předchozím pohovoru uvedl, že byl policií fyzicky napadán jen mezi roky 2015 až 2018, žalobce sdělil, že fyzické kontakty byly v T. a hrozilo mu od místní policie nebezpečí, proto se obával účastnit se další akce. Fyzické kontakty v M. nebyly takové jako v T., v M. bylo více demonstrujících. Žalobce byl žalovaným upozorněn, že mluvil o demonstraci v T. v roce 2021, i když se po roce 2018 bál účastnit dalších demonstrací v tomto městě. Žalobce odpověděl, že byl jednou v T. v roce 2021 a předtím se účastnil demonstrací v M. Při odletu z Ruska neměl problémy navzdory svým problémům s policií, protože neexistuje záznam o žádných trestních ani správních deliktech, nemá úvěry ani dluhy. V ČR se v roce 2022 zúčastnil několika akcí u ruského velvyslanectví, jednalo se o malé demonstrace ruských občanů s maximálně 100 účastníky. Na konci roku 2022 se zúčastnil mítinku na Václavském náměstí v Praze. Profil na Instagramu má stále funkční s příspěvky proti vládě, profil na síti VKontakte zrušil. Celkově se jednalo o 20 nebo 30 příspěvků a obsahovaly kritiku vlády, odsouzení válečných zločinů, nabádání k účasti na demonstracích. Na začátku války přidával příspěvky každý týden, v roce 2023 přidal jen pět příspěvků kvůli negativním reakcím. Poslední příspěvek zveřejnil před několika měsíci. Na Instagramu i Telegramu má otevřený profil.
19. Žalovaný shromáždil zprávy o zemi původu, a to Informaci Finské imigrační služby – Ruská federace: Vyhýbání se odvodům během mobilizace, Návraty a mobilizace ze dne 31. 1. 2023, Informaci MZV ČR, č. j. 13675/2022-LPTP ze dne 24. 1. 2023 – Ruská federace: Návraty občanů Ruské federace do vlasti, Informaci OAMP – Ruská federace: Bezpečnostní a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv, stav: říjen 2023 ze dne 31. 10. 2023 a Informace OAMP – Ruská federace: Situace navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí, Zacházení ze strany státních úřadů a monitoring sociálních sítí ze dne 31. 10. 2023.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

20. Součástí spisu je rezervace letenek do Ruska na jméno žalobce a jeho bývalé přítelkyně, osm screenshotů tzv. stories na Instagramu, screenshot s nabídkou žalobci, aby přispěl 70 Kč na podporu blíže nespecifikované petice, screenshot s žalobcovým uživatelským jménem na Instagramu, fotografie z demonstrace, kde je v dále označen žalobce, jeho obličej je však nerozpoznatelný, e-mail zaslaný žalovanému, šestnáct screenshotů tzv. stories na Instagramu, z nichž jsou některé identické s těmi předloženými dříve.
21. Napadeným rozhodnutím žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu v žádné formě.
22. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvádí, že žalobce nikdy nebyl členem žádné politické strany ani hnutí. Žalobcova tvrzení o účasti na demonstracích, sdílení politických názorů na sociálních sítích a problémech s ruskými bezpečnostními složkami shledal jako zcela nevěrohodná. Žalobce žádnou svou aktivitu nedoložil a v jeho výpovědích se objevily markantní rozdíly, které nedokázal vysvětlit. Při poskytnutí údajů žalobce uvedl, že se od roku 2014 zúčastnil asi deseti demonstrací, během pohovoru zmínil tři demonstrace od roku 2014, přičemž tyto tři demonstrace popsal. Při doplňujícím pohovoru také mluvil o třech demonstracích, v časových údajích jsou však rozpory. Ohledně bití ze strany bezpečnostních složek během prvního pohovoru uvedl, že byl zbit třikrát mezi roky 2015 a 2018 a kvůli emočnímu a fyzickému traumatu přestal chodit na demonstrace, ale v doplňujícím pohovoru mluvil o bití na demonstraci v roce 2021. Nedokázal vysvětlit rozpor s prvním tvrzením, že od roku 2018 už žádné problémy s bezpečnostními složkami neměl. Žalovaný jej opakovaně upozornil na historické události, se kterými žalobce spojoval svou účast na demonstracích, ale nedokázal je časově a ani obecně zařadit. Žalovaný připouští, že lidská paměť může časem některé detaily výpovědi změnit, ale změny počtu demonstrací, jejich období, důvodů a míst konání nelze tímto fenoménem vysvětlit. Většina žalobcovy výpovědi byla popisována ve třetí osobě a v naprosto obecné podobě, z čehož žalovaný vyvozuje, že žalobce těmito událostmi nebyl osobně přítomen.
23. Ohledně výhrůžek žalovaný v napadeném rozhodnutí konstatuje, že výhrůžka na autě rodičů byla jen jedna v roce 2018, kterou žalobce nikde nenahlásil. Výhrůžky na sociálních sítích probíhaly jen mezi lety 2017 až 2019, některé i prostřednictvím mobilního telefonu, ale žalobce nikdy nebyl fyzicky napaden, pouze s ním přestali mluvit příbuzní. Ve výpovědích se objevily značné rozpory. Během prvního pohovoru žalobce uvedl, že jeho profily na sociálních sítích jsou otevřené a pod jeho jménem, ale v doplňujícím pohovoru přiznal pseudonym „X“. Na dotaz, zda může doložit příspěvky, které zveřejňoval během pobytu v Rusku, odpověděl, že větší část vymazal, protože svůj profil uzavřel, všechny příspěvky na jeho profilu VKontakte jsou smazané. Žalobce nepravdivě vypovídal i o dvou čínských vízech, kdy poprvé uváděl, že jel do Číny na dovolenou a za známými, podruhé již hovořil o podnikatelských vízech a přivýdělku.
24. Žalovaný se také v napadeném rozhodnutí domnívá, že žalobci nehrozí pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu, protože se v průběhu správního řízení nezmínil o žádných problémech kvůli své rase, národnosti, náboženství či příslušnosti k sociální skupině. Problémy s bezpečnostními složkami neměl, s výjimkou údajné účasti na demonstracích. Žalovaný také upozornil na účelovost žalobcovy žádosti o mezinárodní ochranu. Legalizace pobytu není důvodem pro udělení azylu.
25. Ohledně obavy z povolání k výkonu vojenské služby žalovaný v napadeném rozhodnutí konstatuje, že branná povinnost a povinná vojenská služba patří k základním státoobčanským povinnostem, jak uvádí Úmluva o právním postavení uprchlíků (Ženevská

úmluva), Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod. Podle stanoviska UNHCR ze dne 1. 10. 1989 jsou státy oprávněny žádat po svých občanech splnění vojenských povinností a občané jsou povinni je vykonat. Podle Ženevské úmluvy vyhýbání se nástupu do vojenské služby a dezerce, třebaže trestná, nejsou důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Podle Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka podle Úmluvy o právním postavení uprchlíků a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků člověk není uprchlíkem, pokud jeho jediným důvodem pro dezerci či vyhýbání se nástupu vojenské služby je jeho averze vůči vojenské službě nebo strach z boje. Žalovaný dále odkázal na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 7. 1998, sp. zn. 6 A 508/97, podle kterého povolávání k výkonu vojenské služby není pronásledováním, i když je výkon vojenské služby spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu, a pronásledováním není ani trestní stíhání kvůli dezerci z armády. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2004, sp. zn. 7 Azs 321/2004, podle kterého nepřijemnosti v případě výkonu vojenské služby či obavy z jejího nenastoupení nepředstavují důvody podle § 12 zákona o azylu. V žalobcově případě nebude případný výkon vojenské služby uplatněn diskriminačně. Jedinci nemohou být v současné době odváděni do ruské armády, protože vyhlášená mobilizace byla již ukončena, a nemohou být postihováni za to, že se v době jejího vyhlášení nenacházeli v Rusku. Podle Informace Finské imigrační služby ze dne 31. 1. 2023 nehrozí mladým mužům vracejícím se ze zahraničí jakkoli vyšší riziko jejich povolání k výkonu základní vojenské služby nebo následného nasazení do bojů než ostatním občanům, kteří na území Ruska pobývají, aniž by ho opustili. Povinnost ruských občanů účastnit se vojenské služby je zaměřena na všechny bojeschopné muže bez ohledu na jejich rasu, národnost nebo náboženství a nemůže být považována za pronásledování. Žalobcovy obavy jsou také více než předčasné. V Rusku pobývají miliony mužů v žalobcově věku a situaci, kdy pouze zlomek z nich je povolán do bojových operací na Ukrajině a pouze zlomek z nich se tomuto nedokáže legálními cestami vyhnout. Žalobce ještě ani neabsolvoval základní vojenskou službu a ani mu nebylo doručeno předvolání k jejímu výkonu. Žalovaný v této souvislosti upozornil na rozdíly v žalobcově výpovědi, kdy v prvním pohovoru mluvil o telefonátu vojenské správy jeho matce, v doplňujícím pohovoru se zmiňoval o pokusech zaměstnanců vojenské správy zastihnout jej v matčině bytě a o předvolání doručené do matčiny poštovní schránky. Žalobce ani nevysvětlil, proč nebyl předvolán k výkonu základní vojenské služby, když studium na vysoké škole dokončil v roce 2020 a z Ruska odjel v prosinci 2021. Pokud vojenská správa neměla zájem o jeho osobu v době, kdy splňoval všechny podmínky pro povolání k základní vojenské službě a pobýval ve vlasti, pak lze předvídat malý zájem o jeho osobu i nyní. Žalovaný odmítl žalobcovo tvrzení, že by mu přitížila účast na demonstracích, s ohledem na jeho nevěrohodnost. Žalobce si rovněž měl obavy z nástupu do armády a bojů uvědomit již dříve, protože ruská armáda zaútočila na Ukrajinu již v roce 2014 a i dříve zasáhla na území jiných států.

26. Ohledně účasti na demonstracích a aktivitách na sociálních sítích během pobytu ve vlasti žalovaný v napadeném rozhodnutí odkázal na své zdůvodnění k § 12 písm. a) zákona o azylu. K jeho aktivitám na území ČR žalovaný konstatoval, že tato tvrzení jsou značně nadnesená, účelově zveličená a ohledně účasti na demonstracích u ruské ambasády a na Václavském náměstí žalobce neuvedl žádné konkrétní informace a neposkytl ani fotografie. Ohledně finančního příspěvku Ukrajině se ukázalo, že žalobce poslal jen 1000 Kč blíže neurčené mezinárodní organizaci na základě doporučení nejmenovaného hudebníka na účel, který nebyl konkretizován, na neurčitý odkaz. Tuto platbu nemůže ani prokázat. Své aktivity

v hotelu ubytovávajícím uprchlíky rovněž blíže nespecifikoval a neuvedl, jak by se o nich ruské úřady mohly dozvědět. Předložil pouze příspěvky na sociálních sítích ze dnů 6. 3. – 10. 3. 2022, pak zmínil, že v roce 2023 zveřejnil 5 příspěvků, které však již nepředložil, a v roce 2024 žalobcův Instagram neobsahoval ani jeden příspěvek. Obsahem příspěvků jsou neurčitá a obecná napadání ruských občanů, kteří v zemi zůstali a nijak proti válce a režimu neprotestují. Žalovaný v této souvislosti odkázal na Informaci OAMP – Ruská federace: Situace navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí, Zacházení ze strany státních úřadů a monitoring sociálních sítí ze dne 31. 10. 2023. Žalobce není významnou osobou z hlediska jeho politických aktivit a není důvod předpokládat, že by se o něj v případě návratu ruské úřady zajímaly. Žalovaný proto neshledal důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu.

27. Žalovaný při posuzování doplňkové ochrany neshledal žádné skutečnosti, na jejichž základě by mohla žalobci hrozit v případě návratu do vlasti vážná újma uložením nebo vykonáním trestu smrti nebo nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Žalovaný zopakoval svou argumentaci o účelovosti podání žádosti o mezinárodní ochranu a odkázal na argumentaci vztahující se k § 12 písm. b) zákona o azylu. Kromě údajných potíží s ruskými bezpečnostními složkami kvůli účasti na demonstracích, které žalovaný považuje za nevěrohodné, žalobce žádné další problémy neuvedl. Výkon vojenské služby patří mezi základní státoobčanské povinnosti a vážnou újmu není ani zběhnutí nebo vyhýbání se výkonu vojenské služby. V současné době nemohou být jedinci odváděni do armády, protože vyhlášená mobilizace byla ukončena. Žalobcovu tvrzení, že mobilizace probíhá, žalovaný považuje za nepravdivé s ohledem na podklady ve spisu a veřejně známé informace. Žalobci nebylo ještě doručeno předvolání k výkonu vojenské služby. Žalobce nedoložil žádné politické aktivity na území ČR, přičemž žalovaný dále odkázal na argumentaci k § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalobci v případě návratu do vlasti nehrozí přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1, 2 písm. b) zákona o azylu. Nehrozí ani vážná újma podle § 14a odst. 1, 2 písm. c) zákona o azylu, protože bezpečnostní situace na většině území Ruska je stabilní a dochází jen k omezenému počtu bezpečnostních incidentů v bezprostřední blízkosti hranic s Ukrajinou. Případné žalobcovu vycestování nepředstavuje ani rozpor s mezinárodními závazky.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

28. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), přičemž dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
29. Soud se nejdříve zabýval posouzením věrohodnosti žalobce z hlediska tvrzení o jeho účasti na demonstracích. Žalobce namítal, že jeho tvrzení ohledně účasti na demonstracích v Ruské federaci byla nesprávně vyhodnocena jako nevěrohodná, nesrovnalosti v jeho výpovědích přitom vznikly kvůli časovému odstupu, protože první pohovor se konal dne 10. 3. 2022 a doplňující pohovor dne 2. 11. 2023.
30. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný porovnal rozdíly v těchto dvou výpovědích, žalobci poskytl prostor pro jejich vysvětlení, toho však žalobce nebyl schopen. Žalobce nedokázal spojit svou účast na demonstraci s historickou událostí. Žalovaný vzal v úvahu, že lidská paměť v průběhu času může některé detaily změnit, ale změna ohledně počtu demonstrací, období jejich konání, jejich důvodu a místa konání nelze tímto

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

fenomémem vysvětlit. Události jsou popisovány ve třetí osobě a v naprosto obecné rovině, což také podpůrně nasvědčuje tomu, že žalobce jim nebyl přítomen. Soud s těmito závěry žalovaného souhlasí.

31. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45, „*závěr správního orgánu o tom, že azylový příběh žadatele o mezinárodní ochranu či jeho část jsou nevěrohodné, je podmíněn důsledným přezkoumáním hodnověrnosti této výpovědi, na což by se měl zaměřit pohovor s žadatelem, a jeho výpověď by následně měla být řádně vyhodnocena dle obecně uznávaných indikátorů hodnověrnosti (věrohodnosti), jak jsou v podstatě shrnuty v čl. 4 odst. 5 směrnice 2011/95/EU. Mezi tyto indikátory hodnověrnosti patří zejména vnitřní a vnější konzistentnost žadatelovy výpovědi, otázka, zda je tato výpověď dostatečně konkrétní a její plausibilita ve světle relevantních informací o zemi původu.*“ Žalovaný zcela zpochybnil vnitřní konzistentnost žalobcovy výpovědi a dostatečnou konkrétnost jeho výpovědi. Ačkoli žalovaný nepřezkoumal žalobcovu výpověď z pohledu všech zmíněných indikátorů, má soud za to, že je z rozhodnutí nepochybné, z jakých důvodů žalovaný pokládal žalobcovu účast na demonstracích za smyšlenou. S ohledem na zásadní rozpory ve tvrzeních žalobce má soud za to, že nelze trvat na tom, aby žalovaný shromáždil informace ohledně všech demonstrací, které by mohly být ony, jichž se žalobce měl účastnit. Jednalo by se o demonstrace jak v M., tak v T., přičemž by šlo o demonstrace v letech 2014 až 2021. Soud přitom sdílí názor žalovaného, že po žalobci bylo možné očekávat, že řádně popíše tři demonstrace, jichž se měl účastnit, včetně místa, kde proběhly, za jakým účelem, a také, jakému jednání měl být žalobce vystaven. Chybějící základní vnitřní konzistentnost tak činí další posuzování věrohodnosti tvrzení žalobce neúčelným. I v případě, kdy by si žalovaný obstaral zprávu o zemi původu, která by potvrzovala nebo vyvracela žalobcem tvrzené jednání policie s demonstranty, z důvodu absence vnitřní konzistentnosti a nedostatku konkrétnosti by byl správný závěr o nevěrohodnosti žalobcova tvrzení o jeho účasti na demonstracích a následném postihu.
32. Žalobce nejprve v rámci poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu dne 10. 3. 2022 uvedl, že se od roku 2014 asi desetkrát zúčastnil demonstrací týkajících se akcí na Ukrajině a v jiných státech, z důvodu zhoršení ekonomické situace a omezení svobod, přičemž nikdy nebyl zatčen, ale byl fyzicky napaden. K důvodům žádosti uvedl, že se obává policie, protože když je zbili, tak jim říkali, že ještě jednou a budou uvězněni. Během prvního pohovoru ze dne 30. 3. 2022 nejprve tvrdil, že po anexi Krymu v roce 2014 se účastnil různých demonstrací ve svém městě. Jeho město není velké, proto nebyly velké ani mítinky a policie zná skoro všechny jejich účastníky. Byl několikrát zadržen, oficiální doklad o tom neexistuje. Odváděli je na temná místa a bili je. Dalo se říct, že je i mučili, ale takovým způsobem, aby nezanechali stopy. Vyhrožovali, že pokud je ještě jednou potkají na demonstracích, budou zadrženi už jiným způsobem, mohou jim podstrčit nějaké důkazy, obvinít je z teroristických akcí. Navštěvovali i rodiče a nechávali vzkazy u auta. Na dotaz, z jaké strany byl tomuto jednání vystaven, žalobce specifikoval, že hrozby na autech byly od Putinových příznivců, ostatní jednání ze strany policie. Výhružka na autě byla jedna v roce 2018. Zadržování, odvádění na vzdálená místa a bití obušky byl vystaven přibližně od roku 2015 do roku 2018. Těchto akcí se přestal účastnit, protože mu hrozil trest odnětí svobody ve výši 15 let. Celkem byl zadržen a fyzicky napaden třikrát, naposledy v roce 2018. Během posledního zadržení mu byly předloženy jeho vytištěné příspěvky na sociálních sítích a bylo mu sděleno, že může následovat vyšší trest. Na jednání policistů nepodal stížnost, protože to nemělo smysl. Fyzické napadení nezanechalo žádné stopy. Mají postupy, např. v ručníku zabalené mýdlo, že není poznat, že byl člověk zbit. V jeho městě na policii skončí

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

jen část demonstrantů, zbytek policie odváží na tajemná místa. Bili jej tak, aby ho to bolelo, ale aby neměl následky. Neměl zlomeniny, možná měl podlitiny, na které používal nějaké prostředky. Na lékaře se obrátil, ale nemá žádné potvrzení. Když ho něco bolelo, šel za lékařem, aby mu dal tablety na bolest. Pokud není žádná zlomenina, žádné krvácení, tak s tím člověka nehospitalizují, jen ho ošetří. Na doplňující otázky ohledně zadržení uvedl, že nemůže říct místo, protože nikdy neviděl, kam ho vezli. Funguje to tak, že obvykle obklíčí určitou skupinu a odvezou ji na nějaké místo. Poprvé je odvedli k nějakému autu a tam je lehce zbili. Když je zadržovali, tak během bití je přesvědčovali, že to nemají dělat. Naposledy je drželi asi 40 minut, bili je obušky a hadry. V roce 2018 z důvodu fyzického a emočního traumatu přestal navštěvovat takové akce. Nikdy neporušil zákon. V rámci stejného pohovoru po otázkách ohledně základní vojenské služby se žalovaný opět ptal na žalobcovu politickou aktivitu. Žalobce zopakoval, že na první mítink šel v roce 2014 po obsazení Krymu. Na konkrétní dotaz, kolika demonstrací se účastnil, odpověděl, že tří. První byla po obsazení Krymu v roce 2014, druhá v roce 2016 po zveřejnění videa Navalného o Medveděvovu majetku, třetí mítink, o kterém předtím řekl, že se uskutečnil v roce 2018, se ale asi odehrál v roce 2019 po otravě Navalného. Čtvrtému mítinku přihlížel v roce 2020 z dále. Všechny se odehrály v T. Po upozornění žalovaného, že Navalnyj byl otráven v roce 2020, žalobce řekl, že byl třetí mítink v roce 2020 a čtvrtý, kterému přihlížel, v roce 2021. První dvě demonstrace byly oficiálně povolené, ty další, spojené s Navalným, byly nepovolené.

33. Žalobce byl během doplňujícího pohovoru dne 2. 11. 2023 znovu dotazován na svou účast na demonstracích. Byl na třech demonstracích. První se konala v roce 2017 v M. po zveřejnění videa s Medveděvem. Zúčastnilo se jí 10 až 20 tisíc lidí, nastaly srážky s policií. Když začaly konflikty s policií, podařilo se mu utéct. Druhá demonstrace se také konala v M. krátce po té první a ze stejného důvodu, na protest proti vládě. Opět když začaly srážky s policií, tak odešli. Třetí demonstrace se konala v roce 2021 v T. po zadržení Navalného. Dav byl obklíčen a mlácen obušky. Lidé byli zatahováni do policejních antonů, kde byli drženi. Neví, kolik lidí bylo zadrženo, sám viděl, jak některé lidi z policejních antonů propouštěli. Na otázku, proč nyní nezmínil účast na demonstraci proti okupaci Krymu, žalobce odpověděl, že se jí zúčastnil, ale že mu bylo 17 let, lidé se v tomto věku nemohou účastnit manifestací, a proto on a ani jeho vrstevníci je neuvádí. Byl tam tehdy u příbuzných a nijak aktivně se neúčastnil, jen šel s davem. Nechtěl se přiznávat k tomu, že se jako nezletilý účastnil nepovoleného mítinku, protože to je porušení zákona. Nijak tehdy neutrpěl a neprojevoval svůj postoj. Na otázku ohledně fyzického kontaktu s policií sdělil, že k němu došlo v roce 2021 na demonstraci v T., policie obestoupila jeho skupinu a došlo k úderům předměty a obušky. Došlo k vytahování z davu, dostali i další rány. Na upozornění žalovaného, že dříve hovořil o fyzickém napadení mezi lety 2015 a 2018, žalobce řekl, že fyzický kontakt byl v T., poté se bál účastnit takové akce. V M. také byly fyzické kontakty, ale ne jako v T. Žalovaný připomenul žalobci, že před chvílí tvrdil, že se v T. zúčastnil demonstrace v roce 2021, ale předtím uvedl, že se po roce 2018 bál v T. účastnit demonstrací. Žalobce odpověděl, že byl jednou v T. v roce 2021, předtím byl na demonstracích v M. Možná to bylo dříve špatně přeloženo. Na dotaz, zda se neobával toho, že by mohl být uvězněn, žalobce odpověděl, že se toho obával, a proto nedělal nic natolik závažného, aby nebyl uvězněn na delší dobu než na 15 dní, protože se staral o prarodiče.
34. Soud si je vědom, že mohou neúmyslně vzniknout rozpory v detailech výpovědí, které od sebe dělí delší časový úsek, zde se však jedná o natolik zásadní okolnosti, které nelze zdůvodnit ani časovým odstupem. Jedná se o rozpory mezi poskytnutím údajů k žádosti a

prvním pohovorem, dále rozpory v samotném prvním pohovoru a také rozpory mezi prvním a druhým pohovorem. Během poskytnutí údajů k žádosti uvedl, že se zúčastnil 10 demonstrací, při obou pohovorech výslovně uvedl, že se zúčastnil tří demonstrací. Podle údajů poskytnutých k žádosti se zúčastnil demonstrací týkajících se akcí na Ukrajině a v jiných státech, zhoršení ekonomické situace a omezení svobod. Podle protokolů o pohovorech se ale neúčastnil žádných demonstrací proti ruským akcím v jiných státech než na Ukrajině, zhoršení ekonomické situace a omezení svobod. V prvním pohovoru uvedl, že se zúčastnil demonstrací kvůli okupaci Krymu, Medveděvovu majetku a otravě Navalného. V druhém pohovoru se jednalo o demonstraci kvůli videu s Medveděvem, další byla ze stejného důvodu, třetí kvůli zadržení Navalného. Po upozornění žalovaného doplnil demonstraci kvůli okupaci Krymu. Po žalobci lze žádat, aby si pamatoval důvod, pro který byla svolána demonstrace, které se zúčastnil. Nemusí si pamatovat například konkrétní den, ve kterém se demonstrace konala, či počet účastníků, měl by však být schopen vybavit si důvody, pro které byly tři demonstrace svolány a pro které zřejmě cítil motivaci se jich sám zúčastnit.

35. Dalším významným rozporem ve výpovědích je místo konání těchto demonstrací, které soud opět považuje za zásadní, žalobce by měl být schopen si je pamatovat i po roce a půl, který uplynul mezi pohovory. Během prvního pohovoru sdělil, že se pouze v T. účastnil tří demonstrací a jedné přihlížel. Během druhého pohovoru však uvedl, že se zúčastnil dvou demonstrací v M. kvůli videu s Medveděvem a třetí v T. Na dotaz ohledně demonstrace proti okupaci Krymu odpověděl, že tam byl tehdy u příbuzných a nijak aktivně se neúčastnil. Tato odpověď naznačuje, že byl mimo T. u příbuzných, přičemž se ale podle prvního pohovoru měl v T. účastnit této demonstrace.
36. Žalobcova účast na demonstraci proti okupaci Krymu během poskytnutí údajů k žádosti i prvního pohovoru působí jako zásadní pro počátek jeho politického působení. Během prvního pohovoru ji zmínil opakovaně. Během druhého pohovoru ji však během výčtu demonstrací neuvedl. Snažil se poté odstranit tento rozpor tvrzením, že na té demonstraci byl, ale bylo mu 17 let a účast na demonstracích v tomto věku je nezákonná, a proto o ní nemluví. U předchozího pohovoru a ani při poskytnutí údajů k žádosti však s tímto problémem neměl. Je zde také výše zmíněný rozpor ohledně místa konání této demonstrace. Soud rovněž nemohl přehlédnout, že žalobce opakovaně uváděl, že neporušil žádné zákony, přitom ale přiznával účast na nepovolených demonstracích. Soud tak má za to, že jsou tvrzení žalobce ohledně jeho účasti na demonstraci proti okupaci Krymu vnitřně nekonzistentní a jeho tvrzení ohledně neuvedení účasti na této demonstraci z důvodu, že mu bylo 17 let a účast na demonstraci byla nezákonná, považuje soud za neplauzibilní, neboť u prvního pohovoru a poskytnutí údajů neměl problém informace o své účasti na této demonstraci uvést.
37. Další rozpory se objevily i v časech konání demonstrací, a to i v odpovědích uvedených při jediném pohovoru. Nejprve se jednalo o první demonstraci v roce 2014 a bití ze strany policie probíhalo mezi lety 2015 a 2018, přičemž žalobce velmi konkrétně třikrát uvedl rok 2018 jako konec svých účastí na podobných akcích, protože mu hrozil trest odnětí svobody ve výši 15 let, také mu naposledy policie předložila vytištěné příspěvky na sociálních sítích a utrpěl emoční a fyzické trauma. Takto konkrétně specifikoval, proč se v roce 2018 přestal účastnit demonstrací. Později během stejného pohovoru ale sdělil, že se zúčastnil demonstrace kvůli Krymu, poté další demonstrace v roce 2016 a dále v roce 2020 a 2021. Dvakrát se opravil, než uvedl tyto roky. Tento pohovor se uskutečnil v březnu 2022, proto

si žalobce měl být vědom toho, zda se poslední demonstrace zúčastnil před jedním nebo čtyřmi lety. Při doplňujícím pohovoru žalobce naopak zmínil demonstraci v roce 2017 v M., o pár týdnů později druhou rovněž v M., třetí v roce 2021 v T.

38. V neposlední řadě je nutné upozornit na zásadní rozpory ohledně žalobcových tvrzení týkajících se policejního násilí. Během prvního pohovoru žalobce popisoval, jak byl mezi roky 2015 a 2018 policií z demonstrací odváděn s dalšími demonstranty na temná místa, která přesněji nepopisoval, kde byl bit a kde mu bylo vyhrožováno. Policie měla navštěvovat i jeho rodiče, přičemž žalobce během pohovoru uvedl, že otec před mnoha lety zemřel. V roce 2018, jak třikrát zdůraznil, se přestal účastnit demonstrací, protože mu hrozilo vězení, policie mu ukázala vytištěné příspěvky ze sociálních sítí a utrpěl emoční a fyzické trauma. Později při stejném pohovoru uvedl, že se poslední ze tří demonstrací zúčastnil v roce 2018, pak se ale opravil, že se jednalo o rok 2019, a po upozornění žalovaného, v jakém roce byl otráven Navalnyj, se znovu opravil a uvedl, že se jednalo o rok 2020. Ohledně této demonstrace se o žádném policejním násilí nezmínil. V doplňujícím pohovoru žalobce uvedl, že byl bit na dvou demonstracích v M. Upřesnil, že byl na jedné demonstraci v T. v roce 2021, předtím se jen účastnil demonstrací v M. Na této jedné demonstraci byl také bit policií, ani náznakem se nezmínil, že by byl policií odvážen na blíže nespecifikovaná temná místa. V této části pohovoru upozornil na možnost chybného překladu jako vysvětlení rozporu, ale při prvním pohovoru byla přítomna soudní tlumočnice, a tudíž soud považuje za nepravděpodobné, že by k chybnému překladu mohlo dojít v rámci takového základního popisu účasti na demonstraci jako je popis místa, data a obecného zacházení s demonstranty. Žalobce v rámci celého prvního pohovoru nenamítal jakékoli nedostatky tlumočení a měl-li pochybnosti o správnosti tlumočení on nebo jeho právní zástupkyně, bylo na místě, aby využil svého práva na zpětné přetlumočení protokolu o pohovoru za účelem jeho kontroly. Zároveň nejde o rozpory ojedinělé, které by mohly být vysvětlitelné jednorázovým nedorozuměním při překladu.
39. Soud k žalobcově tvrzené účasti na demonstracích shrnuje, že žalobce během správního řízení nebyl schopen konzistentně tvrdit, z jakých důvodů se účastnil demonstrací, kolika demonstrací se účastnil, v jakém roce, v jakých městech a kdy se stal obětí policejního násilí. Rozdíly ve výpovědích se netýkaly drobných detailů, které by bylo možné vysvětlit odstupem času mezi oběma pohovory, nýbrž naprosto zásadních okolností. Žalobce by si i s odstupem několika let měl pamatovat, jestli na demonstrace chodil ve svém rodném městě, nebo ve stovky kilometrů vzdálené M., či jaké události ho přiměly zúčastnit se demonstrací. Soud proto z výše uvedených důvodů souhlasí se žalovaným, že žalobcova tvrzení o účasti na demonstracích a o policejním násilí jsou nevěrohodná.
40. Žalobce také namítal nedostatečné posouzení humanitárního azylu. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2005, č. j. 5 Azs 196/2005-48, udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu je věcí správního uvážení rozhodujícího orgánu. Soud při přezkoumávání takového rozhodnutí nehodnotí výsledek úvahy správního orgánu, nýbrž pouze to, zda rozhodnutí logicky plyne z provedených důkazů a zda k němu správní orgán dospěl řádným procesním postupem, v této souvislosti srovnej též např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48, a ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 36/2005-48.
41. Žalovaný se posouzení humanitárního azylu dostatečně věnoval na str. 18 napadeného rozhodnutí. Zjistil, že je žalobce dospělý, svéprávný, samostatný, praceschopný a zdravý. Jeho dlouhodobý vztah s ruskou občankou skončil, nyní je ve vztahu s jinou občankou

Ruska, která jej může následovat do země původu. Žalobcova celá rodina žije v Rusku. Žalovaný nezjistil žádnou okolnost, která by byla hodná zvláštního zřetele, a soud s jeho závěrem souhlasí. Žalovaný vycházel z údajů poskytnutých žalobcem a ze dvou detailních pohovorů a nic nenasvědčuje tomu, že by se jednalo o případ hodný zvláštního zřetele. Žalobce žádné důvody zvláštního zřetele netvrdil ani v řízení před žalovaným, ani v podané žalobě.

42. Nepřiléhavé shledal soud odkazy na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 As 104/2013-46, které se mělo dle žalobce týkat zásady non-refoulement, ve skutečnosti se však týká trestání za správní delikty, a na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 4. 2022, č. j. 5 Azs 89/2022-24, který také není aplikovatelný, protože invaze Ruska na Ukrajinu není novou skutečností, která by nastala po vydání správního rozhodnutí. Soud pak neshledal pro projednávanou věc relevantní ani odkaz na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2020, č. j. 5 Azs 105/2018-46, který se týká vnitřní ochrany a podmínek jejího posuzování.
43. Dále se soud zabýval namítaným nesprávným posouzením obav žalobce z nasazení do bojů na Ukrajině. Tuto námitku shledal důvodnou. Soud konstatuje, že závěry žalovaného ohledně obav žalobce z nasazení do bojů na Ukrajině jsou nesprávně a nedostatečně odůvodněné a vycházejí z nedostatečných podkladů.
44. Jak během správního řízení, tak v žalobě žalobce vyjádřil své obavy, že bude nucen účastnit se války na Ukrajině, popsal, že byl uznán způsobilým k výkonu základní vojenské služby, základní vojenskou službu měl odloženou z důvodu studia, nyní může být okamžitě povolán. Také argumentoval neukončenou mobilizací. Žalovaný k těmto obavám ve svém rozhodnutí uvedl, že branná povinnost a povinná vojenská služba patří k základním státoobčanským povinnostem. Dále žalovaný poukázal na informace, dle nichž již byla vyhlášena mobilizace ukončena, v současné době tedy jedinci nemohou být odváděni do armády. Konstatoval, že obavy žalobce jsou předčasné, neboť v Rusku pobývají miliony mužů v žalobcově věku, kdy pouze zlomek z nich je povolán do bojových operací na Ukrajině a pouze zlomek z nich se tomuto nedokáže legálními cestami vyhnout. Žalobce přitom ani neabsolvoval základní vojenskou službu a zjevně mu nebylo doručeno ani předvolání k výkonu základní vojenské služby. Dle žalovaného, pokud o jeho osobu neměla vojenská správa zájem ani v době, kdy splňoval všechny podmínky pro povolání k základní vojenské službě a pobýval ve vlasti, pak lze předvídat malý zájem o jeho osobu i nyní. Žalovaný přitom vyšel ze skutečnosti, že žalobce v roce 2020 dostudoval vysokou školu, a ještě do prosince 2021 pobýval v zemi původu. Mezinárodní ochrana z důvodu základní vojenské služby nebyla udělována ani občanům Ukrajiny či Sýrie, o to víc nemůže být udělována občanům Ruské federace. Žalobce si měl své obavy uvědomit dříve.
45. Tyto závěry žalovaný dovodil z těchto zpráv o zemi původu - Informace Finské imigrační služby – Ruská federace: Vyhýbání se odvodům během mobilizace, Návraty a mobilizace ze dne 31. 1. 2023, Informaci MZV ČR, č. j. 13675/2022-LPTP ze dne 24. 1. 2023 – Ruská federace: Návraty občanů Ruské federace do vlasti, Informaci OAMP – Ruská federace: Bezpečnostní a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv, stav: říjen 2023 ze dne 31. 10. 2023 a Informace OAMP – Ruská federace: Situace navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí, Zacházení ze strany státních úřadů a monitoring sociálních sítí ze dne 31. 10. 2023.

46. Toto hodnocení žalovaného, provedené v napadeném rozhodnutí, není dostatečné. V první řadě žalovaný napadené rozhodnutí založil na úvaze, že branná povinnost a povinná vojenská služba patří k základním státoobčanským povinnostem, a tudíž nemůže představovat důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Nejvyšší správní soud skutečně opakovaně konstatoval, že plnění branné povinnosti nelze samo o sobě považovat za důvod udělení mezinárodní ochrany (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012-44, ze dne 10. 12. 2021, a usnesení ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015-31, či ze dne 1. 11. 2023, č. j. 1 Azs 180/2023-26). To však platí pouze v případě, pokud je branná povinnost vykonávána v souladu s vnitrostátním i mezinárodním právem a v regulární armádě demokratického právního státu. Naopak, zapojení do útočného konfliktu azylovým důvodem být může (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45, č. 4304/2022 Sb. NSS, či ze dne 24. 1. 2024, č. j. 1 Azs 253/2023-31, který se týkal přímo aktuální situace v Ruské federaci).
47. Pokud je branná povinnost spojená s účastí na ozbrojeném konfliktu, může být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 písm. b) zákona o azylu, a to za podmínek, že: 1) žadateli o mezinárodní ochranu hrozí za odepření výkonu vojenské služby trestní stíhání nebo trest, 2) výkon vojenské služby by mohl zahrnovat přímou či nepřímou účast žadatele na mezinárodních válečných zločinech, zločinech proti lidskosti, jiných vážných nepolitických zločinech nebo činech, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN, a 3) je dána souvislost mezi tímto způsobem pronásledování žadatele a azylově relevantními důvody pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, resp. čl. 2 písm. d) a čl. 10 kvalifikační směrnice, tj. z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 19/2020-45 nebo rozsudek téhož soudu ze dne 29. 9. 2022, č. j. 1 Azs 84/2022-61).
48. Je přitom obecně známou skutečností, že vojenská invaze Ruské federace na Ukrajinu je aktem mezinárodní agrese, v rámci které ruská vojska páchají zločiny proti míru a proti lidskosti, a v jejímž důsledku přijala ČR společně s dalšími státy sankce proti Ruské federaci (viz také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2022, č. j. 6 Azs 306/2021-49, č. 4364/2022 Sb. NSS, rozsudek ze dne 26. 10. 2022, č. j. 4 Azs 214/2022-46, rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 16. 11. 2022, č. j. 41 Az 25/2022-92).
49. Žalovaný za této situace pochybil, pokud vyšel bez bližšího odůvodnění z předpokladu, že branná povinnost žalobce není azylově relevantní, a pokud k posouzení jeho žádosti shromáždil pouze čtyři zprávy o zemi původu žalobce. Z toho jedna se týká přístupu ruských úřadů ke svým občanům, kteří se vrací do Ruska po dlouhodobém pobytu na Ukrajině, tudíž případu žalobce se netýká. Informace OAMP ze dne 31. 10. 2023 o bezpečnostní a politické situaci v zemi je zcela obecná a lze ji použít pro posouzení obecné situace v zemi původu. Informace OAMP týkající se zacházení ze strany státních úřadů a monitoringu sociálních sítí je relevantní pro posouzení aktivit žalobce na sociálních sítích. Jediná zpráva, která by se mohla jevit jako relevantní pro posouzení obav žalobce ze základní vojenské služby, je Informace Finské imigrační služby z 31. 1. 2023, která však pojednává pouze o situaci návratu záložníků, na které se vztahovala mobilizace, a z uvedené zprávy není zřejmé, zda by vůbec mohla být relevantní pro situaci žalobce.
50. Bylo na žalovaném, aby se zabýval tím, zda žalobci hrozí reálné riziko povolání do základní vojenské služby a zda by výkon vojenské služby mohl zahrnovat i účast na válce na Ukrajině (a s jakou pravděpodobností). Měl také posoudit, zda a jaký trest by žalobci hrozil za

případné odepření této služby (neboť z postoje žalobce bylo zřejmé, že s povoláním do základní vojenské služby nesouhlasí) a zda by byla dána souvislost mezi případným pronásledováním žalobce a azylově relevantními důvody pronásledování. Žalovaný se těmto otázkám nevěnoval v potřebném rozsahu a neobstaral si k nim ani dostatečné informace.

51. Žalovaný dále v napadeném rozhodnutí konstatoval, že vyhlášená mobilizace byla ukončena. Soud však má za to, že tato skutečnost neznamená, že vyslání do bojů nemůže být součástí výkonu základní vojenské služby, přičemž k této možnosti se žalovaný vyjadřuje až ve svém vyjádření k žalobě. Soud v tomto ohledu neshledal dostatečným ani konstatování žalovaného v napadeném rozhodnutí, že žalobce k výkonu základní vojenské služby nebude předvolán, neboť k jeho předvolání nedošlo ani po skončení studia v roce 2020 do jeho vycestování v prosinci 2021. Jednalo se o období maximálně necelých dvou let, kdy mohlo dojít k odvodům nanejvýš čtyřikrát. Tato skutečnost dle soudu nesvědčí o tom, že by k výkonu základní vojenské služby nemohl být žalobce povolán po svém návratu a že státní orgány o předvolání žalobce rozhodně nemají zájem. Soud pak považuje za nesprávné hodnocení žalovaného, že je nevěrohodné, že bylo žalobci doručeno předvolání k odvodu. Toto hodnocení je třeba provést ve světle indikátorů hodnověrnosti, na které upozornil rozsudek Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45. Žalovaný tak musí hodnotit vnitřní a vnější konzistentnost žalobcovy výpovědi, otázku, zda je tato výpověď dostatečně konkrétní a její plauzibilitu ve světle relevantních informací o zemi původu. Soud přitom souhlasí s dosavadním hodnocením, že tvrzení žalobce nebyla v tomto ohledu vnitřně konzistentní. Zároveň však nelze uzavřít, že by nebylo předvolání žalobce plausibilní z důvodu, že žalobce nebyl předvolán po dostudování vysoké školy v roce 2020 do svého vycestování v roce 2021.
52. Soud za stávající situace považuje za přiměřeně pravděpodobné, že by žalobce mohl být povolán k výkonu základní vojenské služby, neboť splňuje požadavek věku a zároveň jej zdravotní vyšetření nevyloučilo z výkonu základní vojenské služby. Podmínky pro povolání k výkonu základní vojenské služby byly ověřeny i při doplněném dokazování (viz Informace OAMP – Ruská federace: Základní vojenská služba, Účast vojáků ZVS ve válce na Ukrajině ze dne 28. 2. 2024).
53. Žalovaný hodnotí případnou možnost žalobce být vyslán do bojů na Ukrajinu v rámci výkonu základní vojenské služby až ve svém vyjádření k žalobě, v tomto směru také navrhl doplnění odkazování novými zprávami (Informace OAMP – Ruská federace: Základní vojenská služba, Účast vojáků ZVS ve válce na Ukrajině ze dne 28. 2. 2024, Informace OAMP – Ruská federace: Náhradní civilní služba ze dne 21. 3. 2024).
54. Žalovaný doplnil, že postihy za nenastoupení základní vojenské služby nedosahují intenzity azylově relevantních důvodů, jak je zná zákon o azylu. Za vyhýbání se odvodu k výkonu základní vojenské služby hrozí v drtivé většině pouze finanční postihy, které jsou pak řešeny na úrovni správního řízení. Pokud by i žalobce základní vojenskou službu nastoupil, ruská legislativa neumožňuje vysílání branců mimo území Ruské federace, ačkoliv po legislativních změnách v dubnu mohou povinnou vojenskou službu absolvovat v tzv. mírových misích. Přestože se od počátku invaze 24. 2. 2022 ve veřejně dostupných zdrojích objevovaly informace o účasti branců v bojových operacích na Ukrajině, včetně úmrtí branců, ruské úřady, včetně nejvyšších představitelů i prezidenta Putina explicitně odmítly, že by branci byli cíleně posíláni do bojových operací na Ukrajině. Zároveň podle vyjádření a praxe ruských úřadů jsou branci umísťováni primárně do oblastí v blízkosti místa bydliště a

konečné rozhodnutí činí odvodová komise. Žalovaný dále uvedl, že v zemi původu žalobce existuje možnost vykonat náhradní civilní službu.

55. Soud při nařízeném jednání provedl důkazy navržené žalovaným: Informace OAMP – Ruská federace: Základní vojenská služba, Účast vojáků ZVS ve válce na Ukrajině ze dne 28. 2. 2024, Informace OAMP – Ruská federace: Náhradní civilní služba ze dne 21. 3. 2024.
56. Podle Informace OAMP – Ruská federace: Základní vojenská služba, Účast vojáků ZVS ve válce na Ukrajině ze dne 28. 2. 2024, je základní vojenská služba v délce trvání 12 měsíců v Rusku povinná pro osoby od 18 do 30 let. Odvody probíhají dvakrát ročně, počet branců v každém odvodu je mezi 120 a 130 tisíci osobami. Celkový počet osob ročně podléhajících potenciálním odvodům dosahuje přibližně 1,2 milionu, každý rok je předvolána přibližně polovina. Povolávání k odvodům i přes zavedení tzv. elektronického předvolání nadále probíhá na základě osobního doručení předvolání k odvodové komisi s následnou zdravotní prohlídkou, po jejímž absolvování rozhoduje odvodová komise o odvodu osoby. Základní vojenskou službu lze nadále absolvovat v rámci tzv. náhradní civilní služby. Během základní vojenské služby procházejí branci základním výcvikem během 1 až 2 měsíců a dále specializovaným výcvikem trvajícím od 3 do 6 měsíců, než jsou zařazeni k určité jednotce. Po absolvování základní vojenské služby jsou následně zařazeni do tzv. záloh. Předvolání k odvodu je doručováno osobně zástupcem vojenské komise, v okamžiku doručení je jeho adresátovi zakázáno vycestovat a má povinnost dostavit se do 20 dnů k vojenské komisi. Nedostavení se k vojenské komisi je považováno za vyhýbání se vojenské službě. Za vyhýbání se vojenské službě je možné uložit pokutu až 30 tisíc rublů, pozastavení řidičského oprávnění, zákaz registrace vozidel, zákaz získat půjčku atd. Opakované provinění je trestným činem, za který je možné uložit peněžitý trest nebo trest odnětí svobody do dvou let. V roce 2022 byla poprvé po pěti letech jedna osoba odsouzena k trestu odnětí svobody na jeden rok, většina obviněných přistoupila na peněžní dohodu s úřady. V první polovině roku 2023 bylo uděleno 430 pokut a jeden podmíněný trest. Za neuposlechnutí výzvy k mobilizaci ze září 2022 nebyl nikdo potrestán. Novely právní úpravy se týkají již odvedených vojáků. Ruská legislativa neumožňuje vysílání branců mimo území Ruské federace, ačkoli po legislativních změnách v dubnu 2023 mohou povinnou vojenskou službu absolvovat v tzv. mírových misích. Ve veřejně dostupných zdrojích se objevovaly rozporuplné informace o účasti branců v bojových operacích na Ukrajině. Ruské úřady několikrát explicitně odmítly, že by byli branci cíleně posíláni do bojových operací na Ukrajině či že branci budou vysíláni do ukrajinských okupovaných a následně anektovaných oblastí – Luhanské, Doněcké, Chersonské a Záporožské. Po anexi a vyhlášení tzv. částečné mobilizace se neobjevovaly informace o nasazení těchto branců ve velkých počtech i přes individuální případy, k nimž může docházet. Přestože podle různých zdrojů nejsou branci cíleně vysíláni do bojových operací, úřady je mohou využít pro ostrahu hranic. Podle vyjádření a praxe ruských úřadů jsou branci umísťováni primárně do oblastí v blízkosti místa bydliště.
57. Podle Informace OAMP – Ruská federace: Náhradní civilní služba ze dne 21. 3. 2024, ruská legislativa dává možnost výkonu náhradní civilní služby (dále také „NCS“), základní úpravu obsahuje ústava a samostatný zákon o NCS. Čl. 2 zákona o NCS specifikuje, že nad rámec víry a náboženství ji lze aplikovat, jestliže osoba patří k původním obyvatelům Ruské federace, kteří vedou tradiční způsob života, tradiční ekonomické aktivity a jsou zapojeni do tradiční řemeslné výroby. Podle zdrojů, včetně odkazů na předchozí rozhodnutí ruských soudů, NCS není omezena čistě na náboženské důvody, ale lze o ni žádat i na základě jiných

důvodů z přesvědčení, např. morálních, etických, pacifistických atd. Výkon NCS trvá 18 nebo 21 měsíců a probíhá většinou v domovském regionu. Ve výčtu pracovních pozic jsou mimo jiné uvedeny pozice u poštovních poboček, v sociálních, vzdělávacích, zdravotnických nebo kulturních organizacích. Žádost o NCS je podávána minimálně šest měsíců před počátkem odvodového období vojenské komisi v místě registrace. Podat žádost je možné osobně nebo prostřednictvím poskytovatele poštovních služeb. Vojenská komise žádost předá odvodové komisi, která je složena z civilních osob i zástupců armády. Při kladném rozhodnutí odvodová komise rozhodne o umístění, při zamítavém lze podat odvolání či novou žádost o NCS. Opožděné podání žádosti o NCS není důvodem pro zamítnutí. Po absolvování NCS je osoba zařazena do tzv. rezerv. Asistenci při podávání žádosti o NCS poskytují neziskové organizace.

58. Z předložených zpráv podle žalovaného vyplývá, že ruská legislativa neumožňuje vysílání branců mimo území Ruské federace, ačkoliv po legislativních změnách v dubnu 2023 mohou povinnou vojenskou službu absolvovat v tzv. mírových misích. Dále se žalovaný opírá o vyjádření ruských úřadů a nejvyšších představitelů i prezidenta Putina, kteří odmítli, že by branci byli cíleně posíláni do bojových operací na Ukrajině. Podle vyjádření a praxe ruských úřadů jsou branci umísťováni primárně do oblastí v blízkosti místa bydliště a konečné rozhodnutí činí odvodová komise. Žalobce se k doplnění dokazování po obsahové stránce nevyjádřil, poukázal toliko na nedůvěryhodnost zdrojů.
59. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81, musí být informace o zemi původu v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné. Soud má za to, že informace, z nichž žalovaný vycházel ve svém vyjádření k žalobě, nelze považovat za důvěryhodné a vyvážené, ověřené z různých zdrojů a transparentní tak, aby spolehlivě odůvodňovaly závěr, že žalobci nehrozí v případě výkonu základní vojenské služby vyslání do bojů na Ukrajině. Informace sdělené ruskými úřady, ruskými představiteli a prezidentem Putinem mohou být užity toliko podpůrně, přičemž je nutno je ověřit z různých zdrojů. Zároveň z Informace OAMP - Základní vojenská služba, Účast vojáků ZVS ve válce na Ukrajině, vyplývá, že veřejné zdroje (např. nezisková organizace Idite Lesom nebo RFE/RL) informovaly o případech tlaku na brance, např. před koncem základní vojenské služby, aby podepsali smlouvu s armádou, ale taktéž o využití/zneužití neznalosti na straně branců nebo o značných ekonomických pobídkách, včetně pro rodinu, pro vstup do ruské armády. Na základě dosavadně zjištěných informací přitom nelze řádně vyhodnotit, v jakém rozsahu dochází k vyvíjení nátlaku na brance, tj. zda by bylo přiměřeně pravděpodobné, že i kdyby žalobci nehrozilo přímé vyslání do bojů v rámci výkonu základní vojenské služby, bude na žalobce v případě výkonu základní vojenské služby vyvíjen tlak, aby podepsal smlouvu s armádou a zda by tento tlak mohl představovat pronásledování nebo vážnou újmu ve smyslu zákona o azylu.
60. Za relevantní soud považuje odkaz žalovaného ve svém vyjádření na možnosti vyhnout se základní vojenské službě výkonem náhradní civilní služby. Soudní dvůr ve svém rozsudku ze dne 26. 2. 2015 ve věci C-472/13 Shepherd totiž konstatoval, že „odepření výkonu vojenské služby musí být jediným prostředkem umožňujícím žadateli o přiznání postavení uprchlíka vyhnout se účasti na tvrzeňých válečných zločinech, a že pokud tedy tento žadatel nevyužil řízení za účelem získání postavení odpírače vojenské služby z důvodu svědomí, taková okolnost vylučuje jakoukoli ochranu podle čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice 2004/83, ledaže uvedený žadatel prokáže, že neměl žádné řízení takové povahy ve své konkrétní situaci k dispozici.“ Soud má přitom za

to, že bude-li ze zpráv o zemi původu nepochybně vyplývat, že žalobce by s takovou žádostí o výkon náhradní civilní služby neuspěl, nelze rozumně očekávat, aby tento prostředek v zemi původu využil. Žalobce musí mít zároveň možnost vyjádřit se k otázce, z jakého důvodu své obavy ze základní vojenské služby neřeší prostřednictvím žádosti o NCS.

61. Soud musí konstatovat, že z Informace OAMP - Náhradní civilní služba, není zřejmé, zda by se žalobce za aktuální situace, tj. po invazi Ruska na Ukrajinu, mohl s přiměřenou pravděpodobností vyhnout základní vojenské službě tím, že požádá o výkon náhradní civilní služby. Dle uvedené zprávy totiž čl. 2 zákona o NCS specifikuje, že nad rámec víry a náboženství lze NCS aplikovat, jestliže osoba patří k původním obyvatelům Ruské federace. Dále podle zdrojů není NCS omezena čistě na náboženské důvody, ale lze o ni žádat i na základě jiných důvodů z přesvědčení, např. morálních, etických, pacifických atd. Zdroj poslední informace však není datován, není tedy zřejmé, zda by se žalobce mohl aktuálně jednoduše vyhnout základní vojenské službě tím, že by požádal o náhradní civilní službu z důvodu, že nechce bojovat na Ukrajině. Zároveň zpráva uvádí, že byl zdokumentován nátlak na žadatele v průběhu jednání o NCS, bližší informace však informace neuvádí. Informace dále uvádí, že počet žádostí o NCS se pohybuje ročně okolo 2 000, přibližně polovina je schválena. Informace odkazuje na zprávu Dánské migrační služby, Rusko: Aktualizace k vojenské službě od července 2022, z prosince 2022, která výslovně uvádí, že se jedná o počty před 24. 2. 2022, a u těchto počtů žádostí odkazuje na zdroj Open Democracy, *Is Russia forcing people to fight in Ukraine?* z 25. 5. 2022. Důležitou je také informace EUAA, která poukazuje na údaje ruských úřadů, dle nichž k 1. 8. 2023 procházelo NCS 1 199 osob. Na základě této informace však nelze bez dalšího vyhodnotit, zda by žalobce mohl s přiměřenou pravděpodobností uspět se svou žádostí o NCS. Z výpovědí žalobce zatím zároveň nevyplynulo, že by měl silné náboženské přesvědčení. Důvod, pro který nechce vykonat základní vojenskou službu, jsou obavy z vyslání na Ukrajinu, nechce přitom zabíjet ani být zabit. Část zprávy *Mobilizace a NCS* obsahuje pouze osahuje informaci, že by výkon NCS měl být umožněn i během mobilizace, přestože minimálně v prvních měsících mobilizace nebyla NCS možná, a poukazuje na Pavla Mušumanského, kterému byla po několika odvoláních NCS přiznána.
62. Soud tedy konstatuje, že na základě uvedené informace nelze dospět k závěru, že je přiměřeně pravděpodobné, že by žalobce mohl požádat o výkon náhradní civilní služby a že by se tím mohl vyhnout základní vojenské službě po zahájení války na Ukrajině. Soud dále uvádí, že tato Informace OAMP - Náhradní civilní služba, z velké části odkazuje na zprávu Forum 18, Rusko: „Víra zakazuje vzít zbraň, zabít a složit přísahu“, z 19. 12. 2023, která však pojednává o zamítnutí žádosti o náhradní civilní službu čtyř mladých baptistů, kteří jako důvod žádosti o NCS uvedli své pacifistické náboženské přesvědčení.
63. Na základě dosavadně zjištěných skutečností tak nelze určit, zda v případě žalobce lze za aktuální situace trvat na tom, aby žalobce využil řízení za účelem získání postavení odpírače vojenské služby z důvodu svědomí k tomu, aby mohl získat ochranu ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice. V této souvislosti přitom bude nutné zjistit bližší informace ohledně NCS po začátku invaze Ruska na Ukrajinu dne 23. 2. 2022 a k otázce, zda důvody uváděné žalobcem mohou vést k vyhovění žádosti o NCS. Zároveň bude nutné žalobci dát prostor, aby se vyjádřil, zda mu nějaké skutečnosti brání v podání této žádosti, případně zda v jeho případě existují takové skutečnosti, na základě kterých lze mít za to, že jeho žádosti nebude vyhověno.

64. Soud tak dle dosavadně zjištěných informací, ani po doplnění dokazování, nemohl posoudit, zda by se žalobce základní vojenské službě mohl vyhnout žádostí a následným výkonem NCS a zda je přiměřeně pravděpodobné, že bude žádosti žalobce o NCS vyhověno, s ohledem na jeho individuální okolnosti (skutečnost, že nechce být zapojen do bojových operací na Ukrajině nebo v příhraničních oblastech, nesouhlas s válkou na Ukrajině).
65. Za relevantní soud zároveň považuje otázku, zda se žalobce může vyhnout základní vojenské službě tím, že by v případě povolání jednoduše povolávací rozkaz nerespektoval a k výkonu základní vojenské služby by nenastoupil. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že postihy za nenastoupení základní vojenské služby nedosahují intenzity azylově relevantních důvodů, jak je zná zákon o azylu. Z Informace OAMP - Základní vojenská služba, Účast vojáků ZVS ve válce na Ukrajině, vyplývá, že v případě nedostavení se k vojenské komisi do 20 dnů po doručení předvolání k odvodu se považuje za vyhýbání se vojenské službě. Tresty za vyhýbání se vojenské službě jsou pokuta až 30 tis. rublů. Případné první potrestání se řídí podle zákoníku o správních přestupcích. Sankce zahrnují pozastavení řidičského oprávnění, zákaz registrace vozidel, zákaz získat půjčku apod. Až opakované provinění je považováno za trestný čin se sankcí od pokuty až po odnětí svobody v maximální výši dvou let. Opakované provinění interpretoval ruský Nejvyšší soud jako záměrné vyhýbání se základní vojenské službě. Podle EUAA byla v roce 2022 poprvé po pěti letech potrestána za vyhýbání se základní vojenské službě jedna osoba odnětím svobody na jeden rok. Podle informací převažují peněžní tresty v rozsahu do 25 tis. rublů (60% potrestaných) a poté tresty v rozsahu od 25 tis. do 100 tis. rublů (35% potrestaných). Většina obviněných přistoupí na peněžní dohodu s úřady. Podle ruské neziskové organizace Škola prizivníka byla situace v roce 2023 podobná, za první polovinu roku 2023 bylo uděleno přes 430 pokut a v jednom případě byl vynesen podmíněný trest. K tomu soud uvádí, že k poslední informaci o situaci v roce 2023 chybí odkaz na zdroj těchto údajů. Zároveň soud opakuje, že zprávy o zemi původu pro řízení ve věci mezinárodní ochrany by měly být 1. relevantní, 2. důvěryhodné a vyvážené, 3. aktuální a ověřené z různých zdrojů, a 4. transparentní a dohledatelné. Vzhledem k tomu, že se jedná o zásadní informace ohledně možnosti žalobce vyhnout se základní vojenské službě v Ruské federaci a případně se tím vyhnout pronásledování či vážné újmě, považuje soud za důležité, aby byly informace o ukládaných trestech dle možnosti ověřené z různých zdrojů, přičemž je také zásadní zohlednit, jak se ukládání trestů změnilo po 24. 2. 2022. Doposud však informace o situaci v roce 2023 vyplývají pouze z jednoho zdroje, který však není v informaci řádně označen, a soud tak nemůže ani posoudit jeho důvěryhodnost. Za zásadní soud považuje také informaci o tom, že v okamžiku doručení předvolání vzniká nově zákaz odjezdu do zahraničí. Není přitom zřejmé, zda by byl tento zákaz odjezdu zrušen např. v případě zaplacení pokuty v případě nevycestování, tj. zda by žalobce měl možnost ze země původu vycestovat i v okamžiku, kdy by mu případné pronásledování nebo vážná újma hrozily bezprostředněji a kdy již bude oficiálně považován za odpírače vojenské služby tak, jak to Soudní dvůr požadoval ve výše citovaném rozsudku C-472/13 Shepherd.
66. Soud dodává, že pouhá skutečnost, že žalobce do ČR přicestoval za přítelkyní, neodletěl zpět do vlasti kvůli napadení Ukrajiny Ruskem a chtěl si zde zlegalizovat pobyt pomocí zaměstnanecké karty, neznamená, že jeho žádost o mezinárodní ochranu je účelová, resp. že jsou jeho tvrzení o hrozbě pronásledování nevěrohodná (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 3. 2023, č. j. 5 Azs 24/2023-23, bod 28). Dokonce ani to, že jedním z motivů podání žádosti o mezinárodní ochranu byla legalizace pobytu na území ČR, nevylučuje, že žalobci v případě navrácení do země původu hrozí azylově relevantní pronásledování (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2011, č. j. 5 Azs 6/2011-

- 49). Ruská invaze na Ukrajinu, s níž žalobce spojuje své obavy z pronásledování, započala až v době, kdy žalobce pobýval v ČR. Za těchto okolností bylo na místě, aby se žalovaný zabýval i otázkou, kdy skutečně vzniklo riziko, že by žalobce mohl být v zemi původu pronásledován, a lze-li jej považovat za tzv. uprchlíka *sur place* ve smyslu čl. 5 kvalifikační směrnice v důsledku nově nastalých okolností v zemi jeho původu (k institutu uprchlíka *sur place* srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 12. 2008, č. j. 8 Azs 37/2008-80).
67. Žalovanému se v dalším řízení ukládá, aby žalobcovu žádost posoudil ve světle shora citované judikatury a na základě relevantních, aktuálních, vyvážených a transparentních podkladů, které budou v souladu se závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81, a které co nejlépe osvětlí okolnosti výkonu základní vojenské služby. Žalovaný posoudí 1. zda je přiměřeně pravděpodobné, že bude žalobce v rámci výkonu vojenské služby nucen bojovat ve válce na Ukrajině, případně v příhraničních oblastech, 2. zda je přiměřeně pravděpodobné, že bude v rámci výkonu základní vojenské služby na žalobce vyvíjen nátlak, aby podepsal smlouvu s ruskými ozbrojenými silami a nastoupil do armády a zda by forma tohoto nátlaku mohla představovat pronásledování nebo vážnou újmu. Dojde-li žalovaný k závěru, že žalobci hrozí pronásledování nebo vážná újma z důvodu účasti na válce na Ukrajině v rámci základní vojenské služby, případně z důvodu nátlaku, který by byl na žalobce vyvíjen za účelem podpisu smlouvy s ruskými ozbrojenými silami, shromáždí aktuální zprávy vztahující se k této problematice a řádně posoudí, zda lze rozumně trvat na tom, aby žalobce nejdříve využil žádosti o náhradní civilní službu, případně aby získal postavení odpírače vojenské služby tím, že se na předvolání k základní vojenské službě nedostaví.
68. Pokud by žalovaný do budoucna opětovně argumentoval tím, že v Ruské federaci pobývají miliony mužů v žalobcově věku a situaci, přičemž jen zlomek z nich absolvuje základní vojenskou službu a je povolán do bojových operací na Ukrajině, je třeba vysvětlit, na základě jakých podkladů k těmto závěrům došel. Toto tvrzení žalovaného dosud nemá oporu ve spisovém materiálu.
69. Soud tedy v daném případě neshledal možným a účelným nahradit správní řízení a hodnocení správním orgánem až v soudním řízení, když rozsah podkladů obstaraných správním orgánem neobstojí (a to ani po doplnění dokazování soudem). Ve správním řízení bylo provedeno dokazování zcela nedostatečně, stěžejní část dokazování a následné posouzení by tak proběhlo až v řízení o opravném prostředku žalobce. Takovým postupem by však mohl soud zasáhnout do práva žalobce na účinný opravný prostředek. Zároveň soud vyhodnotil, že striktně vzato ve vyjádření k žalobě nebyly uvedeny nové skutečnosti, když podmínky základní vojenské služby i náhradní civilní služby měly a mohly být hodnoceny již v rámci správního řízení. Nelze též přehlédnout, že ač byly obě zprávy zkompleťované až po datu vydání napadeného rozhodnutí, drtivá většina podkladových materiálů datu vydání napadeného rozhodnutí výrazně předchází, žalovanému tedy nic nebránilo při posouzení žádosti vyjít přímo z jednotlivých zdrojů zpráv, případně rozhodnutí ve věci žalobce vydat o něco později. Soud tak shledal, že je v daném případě na místě zrušit napadené rozhodnutí a věc žalovanému vrátit k dalšímu řízení.
70. Soud I. výrokem tohoto rozsudku zrušil napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje podstatné doplnění. O vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení soud rozhodl podle § 78

odst. 4 s. ř. s. V souladu s § 78 odst. 5 s. ř. s. bude žalovaný v dalším řízení vázán právním názorem zdejšího soudu.

71. Výrok o nákladech řízení (II.) je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl ve věci úspěšný, proto mu přísluší právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení proti neúspěšnému žalovanému. Náklady vynaložené žalobcem v daném řízení představují náhradu nákladů právního zastoupení spočívající v odměně za tři úkony právní služby, tj. převzetí a příprava zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb.], sepsí žaloby [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb.] a účast na jednání před soudem [§ 11 odst. 1 písm. g) vyhlášky č. 177/1996 Sb.], tedy 3 úkony po 3 100 Kč, tj. 9 300 Kč. Dále byla žalobci přiznána náhrada hotových výdajů za tři úkony právní služby podle ustanovení § 13 odst. 4 advokátního tarifu po 300 Kč; celkem tedy paušální náhrada činí 900 Kč. Celkem tak náklady řízení žalobce činí 10 200 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty. Příkladně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s., a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 10. října 2024

JUDr. Lenka Loudová v. r.
samosoudkyně